

κίων

Πέμπτη, 17 Ιανουαρίου 2013

3:37 μμ

Κάθετο παλούκι όπου έδεναν τους διαπομπευμένους όταν η διαπόμπευση δεν περιλάμβανε περιαγωγή.

κίων [Γενική , κι-ονος, ο ή η. 1. κολόνα, στύλος, Λατ. columna, σε Ομήρ. Οδ.: στύλος μαστιγώματος, σε Σοφ., Αισχίν.: παροιμ., εσθιε τους Μεγακλέους κίονας, «έφαγε τους κίονες της αυλής του», εφόσον υπήρξε σπάταλος, δεν είχε τίποτα άλλο να δώσει, σε Αριστοφ. 2. στον πληθ., οι κίονες που φρουρούσε ο Άτλας,

Ομοηχα

Κυων = σκυλος || κυνικος φιλοσοφος

Συνώνυμα

Στηρηγμα

Γενικότερος ορος. Κάθε τι που στηρίζει. Μεταφορικως λεγεται συνωνυμα ως προς τον στύλο και την κολώνα,

Μονολιθος

-ή -ό μεγάλο, κομμάτι πέτρας ή μαρμάρου: ~ κίονας. Μονολιθικό μνημείο. μονολιθικός (μτφ.) α. που τα στοιχεία του συγκροτούν ένα ομοιογενές και αδιάσπαστο σύνολο: Μονολιθικό κόμμα.

β. που δεν επιδέχεται αλλαγές ή που δεν υπόκειται σε εξέλιξη: Μονολιθική σκέψη / προσωπικότητα. Μονολιθικές αντιλήψεις.

Στύλος

Ορθοστάτης σκηνης

Σανίδα

Στύλος

*21 ὁ δὲ Θεὸς ἠγεῖτο αὐτῶν, ἡμέρας μὲν ἐν **στυλῶ** νεφέλης, δεῖξαι αὐτοῖς τὴν ὁδόν, τὴν δὲ νύκτα ἐν **στυλῶ** πυρός· 22 οὐκ ἐξέλιπε δὲ ὁ **στυλὸς** τῆς νεφέλης ἡμέρας καὶ ὁ **στυλὸς** τοῦ πυρός νυκτὸς ἐναντίον τοῦ λαοῦ παντός.*
Εξοδος 13.21

*Καὶ εἶδον ἄλλον ἄγγελον ἰσχυρὸν καταβαίνοντα ἐκ τοῦ οὐρανοῦ, περιβεβλημένον νεφέλην, καὶ ἡ ἴρις ἐπὶ τὴν κεφαλὴν αὐτοῦ, καὶ τὸ πρόσωπον αὐτοῦ ὡς ὁ ἥλιος, καὶ οἱ πόδες αὐτοῦ ὡς **στυλοὶ** πυρός,*

Αποκάλυψη 10.1

Στύλος γραφής

Καλαμι με μυτη για γραφή πανω σε κερι > στυλογραφος > stylographe > stylo > στυλό (ομοιως ο κινηματογραφος > σινεμά)

Από εδώ και το στυλ.> στυλάτος, στυλιζαρισμένος, στυλιστας

Ομοηχα

Στήλη (η) = στυλοι (οι) ορθια πλακα (επιτυμβιος στηλη)

Ετυμολογια

Από το ρήμα **στύω** απ' όπου και το συνωνυμο **σταυρός**.

Στύω κανω κατι να σταθει ορθιο, να σηκωθει > στύση = ανορθωση του πέους. Βλ. **ΑΝΑΦΟΡΕΣ 1**

Κολώνα

Βλ. εικονα 2.5 Κολωνάκι

Σταυρός

Με την εννοια που έδιναν οι αρχαιοι Ελληνες ήταν στυλος.

Ο Χριστιανισμός διεστρεβλώσε την εννοια του ορου. Ετσι σημερα εννοουμε το πληρες οργανον της εκτέλεσης συναρμολογημενο. Ο Σταυρος του Ιησου λεγεται Τιμιος Σταυρος, κατασκευασμενος από Τιμιο Ξύλο. Θυμα της ατιμιας μοναχων και παπαδων κατετμηθει σε εκατομμυρια μικρα κομματακια που εγιναν φυλακτά.

Μπάστακας

α. κάθε αντικείμενο, ιδίως πέτρα, που χρησιμοποιείται ως στόχος στο παιχνίδι με τις αμάδες.

β. (μτφ.) για κπ. που στέκεται όρθιος και ακίνητος με αποτέλεσμα να γίνεται ενοχλητικός: Τι στέκεσαι (σαν) μπάστακας πάνω από το κεφάλι μου;

Κρεμανταλάς

Στυλος αναρτησης, σημερα μονο με μεταφορικη εννοια ως χαρακτηρισμός ανθρώπου πολύ ψηλού, άχαρου και άκομψου στις κινήσεις.

Επειδη ο μανταλος ηταν ένα μεγαλο ξύλινο ή μεταλλικό εξάρτημα που το χρησιμοποιούν για να κλείνουν με ασφάλεια τις πόρτες, ιδίως τις εξωτερικές, ή τα παράθυρα· (πρβ. σύρτης): Βάλε το μανταλο στην πόρτα, για να μην ανοίγει. Απ όπου και το ρημα μανταλώνω και το κλειδομανταλώνω. Ο μανταλος χρησιμευε για να κλεινει την αυλοπορτα τη νυχτα. Το πρωι τον χρησιμοποιουσαν για να συγκρατει οριζοντιο το σχοινη της μπουγάδας που λυγιζε από το βάρος των κρεμασμενων ρούχων.

μαντράχαλος

Και μαντραχ-αλάς (κατά το κρεμαντ-αλάς)

1. έφηβος ή νέος άντρας πολύ μεγαλόσωμος· (πρβ. μαγκλαράς): Το έβαλαν στα πόδια μόλις είδαν το φύλακα, ένα μαντράχαλο πάνω από δύο μέτρα. 2. (μειωτ., επέκτ.) γι' αυτόν που η ηλικία του είναι μεγάλη σε σχέση με κάποια αντίδραση, ενέργεια, συμπεριφορά του κτλ.: Είναι είκοσι χρονών κρεμανταλας αλλά δε θέλει να δουλέψει.

[ίσως μάντρα + χαλ(ί) -ος, χαλί: `διχαλωτό ξύλο για κρέμασμα αντικειμένων` < αρχ. (δωρ. διάλ.) χαλ(ά) (κοινό χηλή) `οπλή αλόγου` -ί(ον)· μαντράχαλ(ος) -άς] Ιδιας χρήσης όπως και ο κρεμανταλάς. Συν. Ο μαγκλαράς ίσως από το μαγκλάβιον

Μαγκλαβιον

Βλ. λημμα μαγκλάβιον

Φούρκα

Δίχαλο

Σταυρός

σκόλοψ

Αναφορές

1

Ο μεν Σοφόκλης αναφέρει τον παρακάτω διάλογο

Αθ. ἔγωγ' Ὀδυσσεά τὸν σὸν ἐνστάτην λέγω.

Αι. ἡδιστος, ὃ δέσποινα, δεσμώτης ἔσω (105)

θακεῖ· θανεῖν γὰρ αὐτὸν οὐ τί πω θέλω.

Αθ. πρὶν ἂν τί δράσης ἢ τί κερδάνης πλέον;

Αι. πρὶν ἂν δεθεῖς πρὸς κίον' ἐρκείου στέγης—

Αθ. τί δῆτα τὸν δύστηνον ἐργάση κακόν;

Αι. μάλιστα πρῶτον νῶτα φοινηθεῖς θάνη. (110)

Αθ. μὴ δῆτα τὸν δύστηνον ὧδέ γ' αἰκίση.

Ο **κίων ερκείου στέγης** είναι αυτό που λέμε σήμερα μεταφορικά "**κολώνα του σπιτιού μου**"

2

Αλλά ο Αισχίνης

τὸ δὲ τελευταῖον δῆσαντες πρὸς τὸν κίονα αὐτὸν τὸν Πιττάλακον ἐμαστίγουν τὰς ἐξ ἀνθρώπων πληγὰς οὕτω πολὺν χρόνον, ὥστε καὶ τοὺς γείτονας αἰσθέσθαι τῆς κραυγῆς
Αισχίνης - Κατὰ Τιμάρχου 1.59

Παρατηρούμε ότι δεν λέει «προς κίονα» ή «προς κιονά τινα» αλλά «προς **τον** κίονα» που σημαίνει ότι υπήρχε μονίμως εγκατεστημένος κίων για αυτό τον σκοπό.

Τοπωνυμια

Κατά τινες η γνωστή συνοικία της Αθηνάς, το Κολωνάκι πήρε το όνομα της από μια στήλη που υπήρχε στην πλατεία και χρησίμευε για δημοσιές διαπομπεύσεις και βασανισμούς. Βλ. εικόνα 2.5

Το Liddell & Scott. A Greek-English Lexicon. Δίνει την 1η κατά σειρά σημασία του κίων
Roof pillars used as a flogging-post. Δηλ. το πατερό, το δοκάρι της στέγης χρησιμοποιούμενο για προσδεθεί κάποιος για να μαστιγωθεί.

Εικόνες

1

Κιονόκρανο

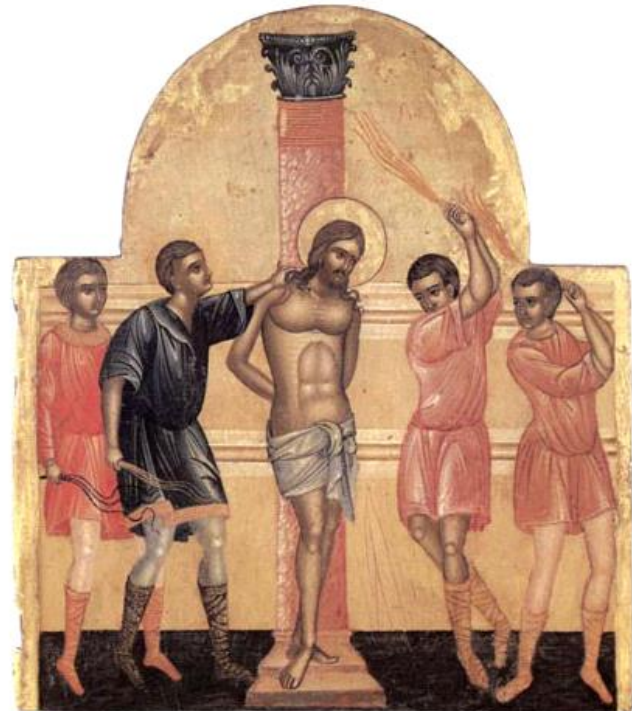

2

Στύλοι ή κίονες ή σταυροί

2.1 ΚΟΙΝΟΣ ΞΥΛΙΝΟΣ

2.2 ΠΟΛΥΤΕΛΕΙΑΣ ΒΥΖΑΝΤΙΝΟΣ

2.3 ΚΝΟΥΤΟΥ

2.4 ΑΠΟΙΚΙΟΚΡΑΤΙΚΟΣ

2.5 ΚΙΩΝ ΤΗΣ ΠΛΑΤΕΙΑΣ ΚΩΛΟΝΑΚΙΟΥ ΣΤΗΝ ΑΘΗΝΑ

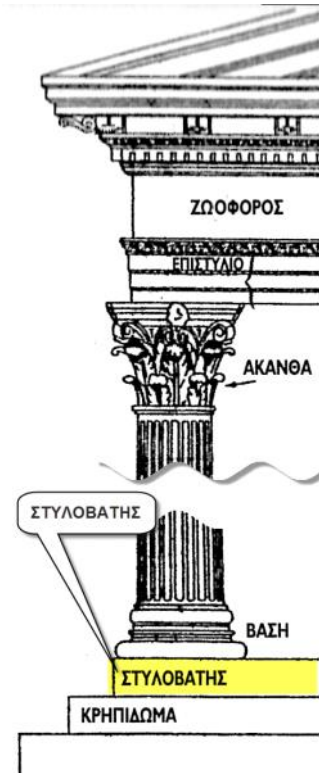
2.6 ΚΙΩΝ ΕΚΤΕΛΕΣΕΩΝ ΣΥΓΧΡΟΝΟΣ

2.7 ΑΤΛΑΣ ΩΣ ΚΙΩΝ ΣΤΗΡΙΖΕΙ ΤΗΝ ΓΗΝ

2.8 ΟΙΚΕΙΟΘΕΛΗΣ ΑΝΑΡΤΗΣΗ ΕΠΙ ΤΟΥ ΣΤΥΛΟΥ - Ο ΑΓΙΟΣ ΣΥΜΕΩΝ Ο ΣΤΥΛΙΤΗΣ ΣΕ ΣΥΡΙΑΚΟ ΑΝΑΓΛΥΦΟ ΤΟΥ 9ου Αιώνα

2.9 ΟΙ ΣΤΥΛΟΙ ΤΟΥ ΟΛΥΜΠΙΟΥ ΔΙΟΣ ΣΤΗΝ ΑΘΗΝΑ

2.10 ΣΤΥΛΟΒΑΤΗΣ

Παράγωγα

Κιονοστοιχία
Κιονοκρανον

Στυλογραφος

ΣΥΓΓΕΝΙΚΑ

Στυλοβάτης (ΕΙΚΟΝΑ 2.10)

Το στηρηγμα του κιονα. Λεγεται με ματαφορικη εννοια : ο κυριος υποστηρικτης μιας υποθεσεως, θεωρειας, κομματος, θρησκειας κλπ

Αναφορες

1

Η ριζα στ-

Π.χ. τό ρήμα **στύω** μεταβάλλει τήν σύριγγα (ανδρικό αιδοίο) στήν κατάστασι τής **στύσεως**. Στύω σημαίνει ακριβώς καθιστώ τι στερεόν ή σκληρόν, κάνω κάτι νά σηκωθή, κορδώνω. Ὁ **στύλος**, ὁ **κίων**, ή **στήλη**, ή **στοά ώς** συστοιχία **στύλων**, υπόγειος στεγασμένος περίπατος, κιονοστοιχία ἀλλά καί ὁ **στήμων** ὁ **ιστός** του πλοίου, ώς βάσις **στηρίξεως** τών ιστίων, ή **στώμιξ** = ξυλίνη δοκός, ώς καί ὁ, **στάμνος** = τό σταμνί (ὄρθιο δοχείο) φαίνεται νά εκφράζουσι τήν ἀντίθεσι του σταθεροῦ υποστηρίγματος πρὸς τό στηριζόμενο ή υποβασταζόμενο, είτε αὐτό εἶναι στερεό, μή σταθερό είτε ρευστό (δίκην περιέκτου). Ἡ εἰδικώτερη ριζα **ΣΤΕΛ-** ἐξ οὗ τό ρήμα στέλλω καί ὁ **σταλίξ** τοῦ Θεοκρίτου ή ἡ **σταλίς** τού Ησυχίου, (ΣΣ καί το σταλίκι της ΝΕ) ή ἡ **σταμίν** δηλαδή τά πλευρά τού πλοίου, τά πλάγια ξύλα, πού εγείρονται εκατέρωθεν στηριζόμενα στήν τρόπιδα, ὑπό

τήν σημασία **στυλοί, ὀρθοστάται**, σημαίνει ακριβώς στήνω, ανεγείρω, εγκλείω ή υποστηρίζω μέ πασσάλους, **στύλους ή στήλες**, εξοπλίζω, εφοδιάζω (π.χ. **στολίζω, στολή**) προετοιμάζω για ταξίδι, πορεία ή εκστρατεία κατά γήν ή κατά θάλασσαν (εξοπλίζω) στρατό ή στόλο. Τό **στέλεχος** = κορυφή ρίζας στήν οποία φύεται τό πρέμνον ή ό κορμός, ό **στόλος** = ή προεξέχουσα δοκός, ό πάσσαλος πού έχει καί τήν έννοια τής ύπο-**στηρίξεως** τής εκστρατείας ώς ανωτέρω άνεφέρθη, ό **στελεός** = τό **στυλιάρι** τον πελέκεως, ή **στήλη** = ή βακτηρία, ό κορμός, ή ράβδος, τό κούτσουρο, ενισχύονται σημασιολογικά από τό λατινικό όμόρριζο **stolo** = τό βλασάνον από τήν ρίζα δένδρου καί τό νεογερμανικό παράγωγο **stellen** πού δείχνει ότι τά τοποθετώ καί στήνω (κυριολεξία) προέρχονται από τήν ίδια ρίζα. 417.204

Βιβλιογραφία

417

Τίτλος: ΥΔΑΤΙΚΗ ΛΕΞΙΓΡΑΦΙΑ

Συγγραφέας: Σ. ΔΩΡΙΚΟΣ - Κ. ΧΑΤΖΗΓΙΑΝΝΑΚΑΚΗΣ

Εκδότης:ΕΛΕΥΘΕΡΗ ΣΚΕΨΙΣ

Έτος:2000